Spolufinancováno Evropskou unií

Ministerstvo práce a sociálních věcí

Optimalizace sociální práce ve státní správě

Mapování vzdělávacích potřeb sociálních pracovníků v rámci projektu Optimalizace sociální práce ve státní správě

2026

Dokument vznikl v rámci projektu Optimalizace sociální práce ve státní správě se zaměřením na efektivitu sociální práce a spolupráci institucí sociální ochrany, reg. č. CZ.03.02.02/00/25_110/0006362

Ministerstvo práce a sociálních věcí
Na Poříčním právu 376/1, 128 00 Praha 2
T: +420 950 191 111, E: posta@mpsv.gov.cz
ID DS: sc9aavg, IČ: 00 55 10 23

mpsv.gov.cz

Obsah

1 Úvod 3

2 Metodika šetření 4
2.1 Charakteristika respondentů 4

3 Hlavní zjištění 6

4 Výsledky dotazníkového šetření 7
4.1 Resortní legislativa a odbornost 7
4.2 Práce se specifickou cílovou skupinou 7
4.3 Náročné situace 8
4.4 Koordinace a case management 8
4.5 Psychohygiena 9
4.6 Inovace 9

5 Tematické okruhy z otevřených odpovědí 10
5.1 Potřeba vzdělávání zaměřeného na specifické agendy a cílové skupiny 10
5.2 Vzdělávání využitelné v každodenní praxi 10
5.3 Dlouhodobé vzdělávání a odborné výcviky 10
5.4 Kvalita lektorů a forma vzdělávání 10
5.5 Spolupráce mezi institucemi a sdílení praxe 11
5.6 Digitalizace, inovace a administrativní zátěž 11
5.7 Podmínky výkonu sociální práce 11

6 Závěry šetření 12

Použité zkratky 13

1 | Úvod

Tato zpráva vznikla v rámci projektu *Optimalizace sociální práce ve státní správě se zaměřením na efektivitu sociální práce a spolupráci institucí sociální ochrany*, který realizuje Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR v letech 2026–2028.

Cílem dotazníkového šetření bylo zmapovat vzdělávací potřeby sociálních pracovníků a identifikovat témata, která považují za důležitá pro výkon své profese. Zjištění poskytují přehled o oblastech, o něž mají sociální pracovníci zájem, a mohou sloužit jako jeden z podkladů pro plánování vzdělávacích aktivit v rámci projektu.

Zpráva shrnuje výsledky online dotazníkového šetření realizovaného v květnu 2026. Vedle výsledků jednotlivých tematických oblastí obsahuje také přehled hlavních podnětů, které respondenti uvedli v otevřených odpovědích.

2 Metodika šetření

Mapování vzdělávacích potřeb sociálních pracovníků proběhlo formou anonymního online dotazníkového šetření realizovaného prostřednictvím platformy MS Forms.

Sběr dat probíhal v průběhu května 2026. Dotazník byl distribuován prostřednictvím komunikačních kanálů projektu, zejména e-mailem a prostřednictvím sociálních sítí. Celkem bylo získáno 683 vyplněných dotazníků.

Dotazník byl zaměřen na zjištění vzdělávacích potřeb sociálních pracovníků v několika tematických oblastech souvisejících s výkonem sociální práce. Respondenti v jednotlivých oblastech vybírali z předem definovaných témat ta, která považují za nejvíce relevantní pro svůj profesní rozvoj. Součástí dotazníku byly také otevřené otázky, které respondentům umožnily doplnit další témata a podněty vztahující se ke vzdělávání.

Výsledky prezentované v tomto reportu zachycují preference respondentů v rámci nabídnutých tematických okruhů a doplňující podněty uvedené v otevřených odpovědích. Respondenti mohli některé otázky ponechat nezodpovězené. Počet odpovědí se proto mezi jednotlivými oblastmi vzdělávání liší a nemusí odpovídat celkovému počtu respondentů zapojených do šetření.

Výsledky tohoto šetření představují přehled preferovaných vzdělávacích témat respondentů v rámci nabídnutých možností dotazníku. Nelze je proto interpretovat jako úplný přehled všech vzdělávacích potřeb sociálních pracovníků.

2.1 Charakteristika respondentů

Dotazníkového šetření se zúčastnilo celkem 683 respondentů. Z hlediska resortní příslušnosti převažovali sociální pracovníci působící v resortu Ministerstva práce a sociálních věcí ČR. Menší zastoupení měli respondenti z resortů Ministerstva spravedlnosti, Ministerstva zdravotnictví, Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a Ministerstva vnitra. Část respondentů uvedla také jinou resortní příslušnost nebo oblast působení (Tabulka 1).

Tabulka 1: Respondenti podle resortní příslušnosti

Resort	Počet respondentů
Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV)	593
Ministerstvo spravedlnosti (MS)	45
Ministerstvo zdravotnictví (MZ)	15
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT)	8
Ministerstvo vnitra (MV)	5
Jiné	17
Celkem	**683**

zdroj: vlastní výzkum projektu Optimalizace, 2026

Největší skupinu respondentů tvořili sociální pracovníci působící v resortu Ministerstva práce a sociálních věcí ČR. Výsledky prezentované v tomto reportu proto odrážejí především vzdělávací potřeby sociálních pracovníků působících v tomto resortu.

Respondenti byli také dotázáni na svou roli ve vztahu k sociální práci (Tabulka 2). Nejčastěji uváděli, že přímo vykonávají sociální práci. Část respondentů současně zastává vedoucí nebo metodické role, případně se sociálními pracovníky při své práci spolupracuje. Respondenti mohli označit více odpovědí, součet odpovědí proto převyšuje celkový počet respondentů.

Tabulka 2: Role respondentů ve vztahu k sociální práci

Role	Počet respondentů
Přímo vykonávám sociální práci	523
Řídím sociální pracovníky	193
Spolupracuji se sociálními pracovníky	96
Metodicky vedu sociální práci	92
Jiné	14

zdroj: vlastní výzkum projektu Optimalizace, 2026

Respondenti byli požádáni také o upřesnění své konkrétní agendy nebo typu pracoviště. Nejpočetněji byly zastoupeny odpovědi z oblasti obecné sociální práce vykonávané na obcích a krajích, dále sociálně-právní ochrany dětí, sociálních služeb a Úřadu práce ČR. Menší zastoupení měli respondenti působící v justici, zdravotnictví, školství, projektech zaměřených na sociální práci a dalších specifických oblastech (Tabulka 3).

Tabulka 3: Respondenti podle typu pracoviště / agendy

Agenda / typ pracoviště	Počet respondentů
Obecná sociální práce (obec, kraj)	352
SPOD	150
Sociální služby (terénní, pobytové, ambulantní)	112
Úřad práce ČR	68
Justice (věznice, soudy, PMS)	50
Zdravotnictví	15
Projekty (OPZ+, MAS apod.)	12
Školství	6
Vnitro (azyl, migrace, integrace)	2
Jiné	18

zdroj: vlastní výzkum projektu Optimalizace, 2026

Do kategorie „jiné“ respondenti zařazovali například veřejné opatrovnictví, práci s válečnými veterány nebo studium sociální práce.[1] Ojediněle se objevovaly také kombinace více oblastí působení, které přesahují běžné členění dotazníku.

Výsledky prezentované v tomto reportu tak zachycují vzdělávací potřeby sociálních pracovníků působících v různých oblastech sociální práce, přičemž největší zastoupení měli pracovníci obecní sociální práce, sociálně-právní ochrany dětí, sociálních služeb a Úřadu práce ČR. Současně převažovali respondenti, kteří přímo vykonávají sociální práci.

[1] Do kategorie „jiné“ zařadili sociální pracovníci další své agendy/činnosti, které nejsou dle platné právní úpravy součástí výkonu sociální práce.

3 Hlavní zjištění

Dotazníkové šetření ukázalo (Tabulka 4), že sociální pracovníci mají největší zájem o vzdělávání zaměřené na témata využitelná v každodenní praxi. Napříč sledovanými oblastmi byl nejčastější zájem o praktické využití umělé inteligence v sociální práci, které zvolilo 627 respondentů.

Mezi další často volená témata patřila spolupráce mezi systémy, metodické postupy v resortní agendě a krizové situace v praxi. Významný zájem byl zaznamenán také o aplikaci zákonů v praxi, sociální práci s lidmi s duševním onemocněním a nastavování profesních hranic.

Výsledky současně ukazují, že vedle odborných a legislativních témat respondenti považují za důležité také vzdělávání zaměřené na zvládání náročných situací, práci s konkrétními cílovými skupinami a psychohygienu.

Podněty z otevřených odpovědí doplňují kvantitativní výsledky o témata, která nebyla součástí předdefinované nabídky. Respondenti opakovaně zmiňovali například potřebu vzdělávání reflektujícího specifické agendy sociální práce, dlouhodobější formy vzdělávání, větší využití interaktivních metod výuky a zapojení lektorů se zkušeností z praxe.

Tabulka 4: Nejčastěji volená témata vzdělávání napříč jednotlivými oblastmi

Téma	Počet respondentů
Praktické využití AI v sociální práci	627
Spolupráce mezi systémy	351
Metodické postupy v resortní agendě	336
Krizové situace v praxi	305
Aplikace zákonů v praxi	280
Práce s lidmi s duševním onemocněním	273
Nastavování hranic	273

zdroj: vlastní výzkum projektu Optimalizace, 2026

4 Výsledky dotazníkového šetření

Následující část přináší přehled výsledků dotazníkového šetření v jednotlivých oblastech vzdělávání. U každého tématu je uveden počet respondentů, kteří jej označili jako nejvíce přínosné pro svůj profesní rozvoj. V případech, kde to bylo relevantní, jsou výsledky doplněny také o tematické okruhy identifikované z otevřených odpovědí respondentů.

4.1 Resortní legislativa a odbornost

V oblasti resortní legislativy a odbornosti respondenti nejčastěji označovali témata metodických postupů v resortní agendě a aplikace zákonů v praxi. Menší zájem byl zaznamenán o téma správního řízení. Část respondentů rovněž využila možnost doplnit vlastní návrhy vzdělávacích témat (Tabulka 5).

Tabulka 5: Vzdělávací potřeby v oblasti resortní legislativy a odbornosti

Téma	Počet respondentů
Metodické postupy v resortní agendě	336
Aplikace zákonů v praxi	280
Správní řízení	38
Jiné	12

zdroj: vlastní výzkum projektu Optimalizace, 2026

V otevřených odpovědích se objevovala zejména témata související s legislativními změnami, specifiky jednotlivých agend sociální práce, veřejným opatrovnictvím, insolvenční problematikou, důchodovým a zdravotním pojištěním či sdílením informací v kontextu ochrany osobních údajů. Respondenti zmiňovali také zájem o vzdělávání zaměřené na konkrétní metody a techniky práce s klienty.

4.2 Práce se specifickou cílovou skupinou

V oblasti práce se specifickou cílovou skupinou respondenti nejčastěji označovali téma sociální práce s lidmi s duševním onemocněním (Tabulka 6). Významný zájem byl zaznamenán také o práci s rodinou v konfliktu. Dalšími volenými tématy byly práce s lidmi se zdravotním postižením, komunikace s dětmi a agenda migrace a integrace. Část respondentů zároveň doplnila vlastní návrhy vzdělávacích témat.

Tabulka 6: Vzdělávací potřeby v oblasti práce se specifickou cílovou skupinou

Téma	Počet respondentů
Práce s lidmi s duševním onemocněním	273
Práce s rodinou v konfliktu	183
Práce s lidmi se zdravotním postižením	78
Komunikace s dětmi	33
Agenda migrace a integrace	25
Jiné	77

zdroj: vlastní výzkum projektu Optimalizace, 2026

V otevřených odpovědích respondenti doplňovali především témata vztahující se k práci s osobami po výkonu trestu odnětí svobody, osobami se závislostmi a klienty náročnými na péči, například osobami s poruchami chování, konfliktním jednáním nebo nízkou motivací ke spolupráci. Opakovaně se objevovala také témata zaměřená na práci s dětmi a rodinami, zejména v souvislosti s poruchami chování, ADHD a dalšími psychiatrickými diagnózami.

Respondenti dále zmiňovali potřebu vzdělávání v oblasti paliativní péče a podpory osob v závěru života, včetně spolupráce mezi jednotlivými aktéry podílejícími se na poskytování péče v domácím i institucionálním prostředí.

4.3 Náročné situace

V oblasti náročných situací respondenti nejčastěji označovali téma krizových situací v praxi. Významný zájem byl zaznamenán také o rozhodování v právní nejistotě. Menší počet respondentů volil témata etických dilemat a zvládání agrese (Tabulka 7). Část respondentů zároveň doplnila vlastní návrhy vzdělávacích témat.

Tabulka 7: Vzdělávací potřeby v oblasti náročných situací

Téma	Počet respondentů
Krizové situace v praxi	305
Rozhodování v právní nejistotě	185
Etická dilemata	88
Zvládání agrese	80
Jiné	10

zdroj: vlastní výzkum projektu Optimalizace, 2026

V otevřených odpovědích respondenti zmiňovali také témata související se zajištěním bezpečnosti na pracovišti a komunikací s klienty a jejich rodinami v náročných životních situacích, například v souvislosti se závažným onemocněním nebo úmrtím blízké osoby.

4.4 Koordinace a case management

V oblasti koordinace a case managementu respondenti nejčastěji označovali téma spolupráce mezi systémy, například mezi školstvím, zdravotnictvím, orgány sociálně-právní ochrany dětí a soudy. Dalšími často volenými tématy byly vedení případových setkání a vedení případových konferencí (Tabulka 8). Část respondentů rovněž doplnila vlastní návrhy vzdělávacích témat.

Tabulka 8: Vzdělávací potřeby v oblasti koordinace a case managementu

Téma	Počet respondentů
Spolupráce mezi systémy	351
Vedení případových setkání	173
Vedení případových konferencí	98
Jiné	23

zdroj: vlastní výzkum projektu Optimalizace, 2026

V otevřených odpovědích respondenti nejčastěji konkretizovali potřebu rozvoje spolupráce mezi sociálními službami, Úřadem práce ČR a zdravotnictvím. Opakovaně se objevovala také témata spolupráce v oblasti sociální kurately, výkonu trestu odnětí svobody a návazné podpory osob po návratu do běžného života, včetně zajištění bydlení.

Další podněty se týkaly spolupráce mezi institucemi veřejné správy, zejména koordinace postupů a sdílení informací při práci se společnými klienty.

4.5 | Psychohygiena

V oblasti psychohygieny (Tabulka 9) respondenti nejčastěji označovali témata nastavování hranic a prevence vyhoření. Menší zájem byl zaznamenán o témata související s organizací práce, zejména zvládání administrativy a prioritizaci případů. Část respondentů doplnila také vlastní návrhy vzdělávacích témat.

Tabulka 9: Vzdělávací potřeby v oblasti psychohygieny

Téma	Počet respondentů
Nastavování hranic	273
Prevence vyhoření	211
Zvládání administrativy	95
Prioritizace případů	72
Jiné	9

zdroj: vlastní výzkum projektu Optimalizace, 2026

Výsledky ukazují, že respondenti vnímají jako důležitou součást profesního rozvoje také témata zaměřená na zvládání pracovní zátěže a udržení psychické pohody při výkonu sociální práce.

4.6 | Inovace

V oblasti inovací jednoznačně dominovalo téma praktického využití umělé inteligence v sociální práci, které bylo napříč celým dotazníkem nejčastěji voleným tématem vzdělávání (Tabulka 10). Vedle něj část respondentů doplnila vlastní návrhy vzdělávacích témat.

Tabulka 10: Vzdělávací potřeby v oblasti inovací

Téma	Počet respondentů
Praktické využití AI v sociální práci (zápisy, analýzy, formuláře)	627
Jiné	25

zdroj: vlastní výzkum projektu Optimalizace, 2026

Výsledky potvrzují výrazný zájem respondentů o vzdělávání zaměřené na využití digitálních nástrojů v každodenní praxi sociální práce. Někteří respondenti zmiňovali také potřebu elektronického sdílení informací mezi institucemi, rozvoje jednotných digitálních nástrojů a omezení duplicitní administrativy.

5 Tematické okruhy z otevřených odpovědí

Otevřené odpovědi respondentů doplňují výsledky dotazníkového šetření o témata, která nebyla součástí předdefinované nabídky odpovědí. Vedle konkrétních vzdělávacích potřeb respondenti upozorňovali také na otázky související s podobou vzdělávání, mezioborovou spoluprací a podmínkami výkonu sociální práce.

5.1 Potřeba vzdělávání zaměřeného na specifické agendy a cílové skupiny

Respondenti opakovaně zmiňovali potřebu vzdělávání reflektujícího specifické oblasti výkonu sociální práce i další agendy, s nimiž se ve své profesní praxi setkávají. Často se objevovala témata veřejného opatrovnictví, sociální kurately, penitenciární a postpenitenciární péče, nebo práce s klienty ohroženými sociálním vyloučením.

Mezi často zmiňované cílové skupiny patřili také senioři, osoby se závislostmi, osoby s duševním onemocněním, klienti nároční na péči, mladí dospělí a rodiny s dětmi v náročných životních situacích. Opakovaně se objevovala také témata paliativní péče, práce s pozůstalými a komunikace s umírajícími klienty a jejich rodinami.

5.2 Vzdělávání využitelné v každodenní praxi

Významnou část odpovědí tvořily podněty zdůrazňující potřebu větší provázanosti vzdělávání s každodenní praxí. Respondenti uváděli zájem o konkrétní metodické postupy, techniky rozhovoru, motivační práci s klientem, krizovou intervenci, práci s kazuistikami a sdílení příkladů dobré praxe.

Opakovaně zaznával požadavek na vzdělávání zohledňující specifika jednotlivých agend a pracovních podmínek sociálních pracovníků. Respondenti upozorňovali, že obecně zaměřené kurzy ne vždy odpovídají potřebám jejich každodenní práce.

5.3 Dlouhodobé vzdělávání a odborné výcviky

Respondenti opakovaně vyjadřovali zájem o dlouhodobější vzdělávací programy a odborné výcviky. Zmiňovány byly zejména výcviky v krizové intervenci, facilitaci, mediaci, komunikačních dovednostech a dalších specializovaných metodách práce. Současně upozorňovali na finanční a organizační překážky, které účast na těchto formách vzdělávání často komplikují.

5.4 Kvalita lektorů a forma vzdělávání

V otevřených odpovědích se opakovaně objevoval požadavek, aby vzdělávání vedli odborníci se zkušeností z praxe a znalostí reálných podmínek výkonu sociální práce. Respondenti upozorňovali, že vzdělávání zaměřené převážně na teorii nebo obecné informace bývá méně využitelné.

Současně preferovali interaktivní formy vzdělávání založené na diskusi, sdílení zkušeností, práci s konkrétními příklady a řešení situací z praxe. Kriticky bylo hodnoceno zejména vzdělávání realizované pouze formou jednostranných online přednášek.

5.5 Spolupráce mezi institucemi a sdílení praxe

Respondenti opakovaně poukazovali na význam spolupráce mezi jednotlivými institucemi a profesemi. Objevovala se témata spolupráce mezi sociálními službami, zdravotnictvím, Úřadem práce ČR, Probační a mediační službou, vězeňskou službou a dalšími aktéry.

Vedle vzdělávání samotného zaznával také požadavek na lepší sdílení zkušeností, metodických postupů a příkladů dobré praxe mezi pracovišti a regiony.

5.6 Digitalizace, inovace a administrativní zátěž

Respondenti vedle využití umělé inteligence zmiňovali také potřebu rozvoje digitálních nástrojů podporujících výkon sociální práce. Objevovaly se podněty zaměřené na snižování administrativní zátěže, zlepšování informačních systémů, elektronické sdílení informací mezi institucemi a větší uživatelskou přívětivost používaných aplikací.

Část respondentů současně upozorňovala na potřebu věnovat pozornost rizikům využívání umělé inteligence a dopadům digitalizace na výkon sociální práce a kontakt s klienty.

5.7 Podmínky výkonu sociální práce

V některých odpovědích respondenti upozorňovali na širší podmínky výkonu sociální práce, které ovlivňují možnosti poskytování podpory klientům i efektivní využití vzdělávání. V některých odpovědích respondenti upozorňovali na nedostatečné kapacity sociálních a zdravotních služeb, administrativní zatížení, personální podstav a nedostatečné finanční ohodnocení sociálních pracovníků. Objevovala se také potřeba metodické podpory při řešení složitých případů a většího propojení mezi teorií, systémovým nastavením a každodenní praxí.

6 Závěry šetření

Výsledky dotazníkového šetření ukazují, že sociální pracovníci nevnímají vzdělávání pouze jako prostředek k získávání nových znalostí, ale především jako podporu pro řešení konkrétních situací, se kterými se setkávají při výkonu své práce. Napříč výsledky se opakovaně objevuje důraz na využitelnost vzdělávání v každodenní praxi, srozumitelné metodické vedení a možnost získat postupy aplikovatelné v reálných pracovních situacích.

Významným tématem je také potřeba orientace ve složitých a často vzájemně propojených situacích klientů. Zájem o vzdělávání v oblasti meziresortní spolupráce, metodických postupů, aplikace legislativy i práce s různými cílovými skupinami naznačuje, že sociální pracovníci při své práci často překračují hranice jednotlivých systémů a profesí a potřebují se orientovat v širším kontextu poskytované podpory. Podobně se napříč výsledky objevuje také téma spolupráce mezi institucemi a profesemi, které respondenti nevnímají pouze jako samostatnou vzdělávací oblast, ale jako důležitý předpoklad efektivního řešení situací klientů.

Výsledky zároveň ukazují, že psychohygiena a práce s profesní zátěží nepředstavují samostatnou oblast vzdělávání, ale prolínají se řadou dalších témat. Náročné životní situace klientů, práce s lidmi s duševním onemocněním, krizové situace nebo rozhodování v právní nejistotě kladou vysoké nároky nejen na odborné znalosti, ale také na schopnost dlouhodobě zvládat pracovní zátěž. Podpora nastavování hranic, prevence vyhoření a péče o duševní zdraví pracovníků tak může být důležitou součástí vzdělávacích aktivit napříč různými oblastmi sociální práce.

Význam šetření nespočívá pouze v identifikaci vzdělávacích potřeb sociálních pracovníků, ale také v jejich praktickém využití. Výsledky byly zohledněny při návrhu nových vzdělávacích aktivit realizovaných v rámci projektu, čímž vznikla přímá vazba mezi potřebami formulovanými sociálními pracovníky a rozvojem vzdělávací nabídky.

Použité zkratky

MAS Místní akční skupina

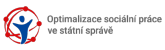
OPZ+ Operační program Zaměstnanost plus

PMS Probační a mediační služba

SPOD Sociálně-právní ochrana dětí

Mapování vzdělávacích potřeb sociálních pracovníků v rámci projektu Optimalizace sociální práce ve státní správě

2026

Dokument vznikl v rámci projektu Optimalizace sociální práce ve státní správě se zaměřením na efektivitu sociální práce a spolupráci institucí sociální ochrany, reg. č. CZ.03.02.02/00/25_110/0006362